

Előfizetési ár:

Egész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. főerdőmérnök.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. főerdőmérnök.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszeres egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az állásukat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly aiaj javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság havasgazdálkodása. (Székely József.)
A nyúlbe fogásról (Gy. Gy.)
Gazdasági tanácsadó: Lúdtenyésztés alapszabályai. (Hreblay Emil.)
Különfélék: Sziget a madárvédelem szolgálatában. — Csiperkomba tenyésztése. — Milyen magasra repül a léghajó? — Vasutak átlagos menetsebessége. — Levélbélyegek. — Forró ételek és italok melegen tartása. — Biztosítás. — Időjelzés.
Szerkesztői üzenetek.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Tárca: Nyári este. (Dánielné Lengyel Laura.)

A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság havasgazdálkodása.

(Folytatás.)

Irta: Székely József m. kir. főerdőmérnök.

A használt legeltetési bárcza — hármás bárcza — szigorú elszámolás alá esik. Ennek mellső oldala a marha felvételére vonatkozó adatok bejegyzésére szolgál, a hátsó oldala pedig a havasi legeltetésre való fel- és lehajtás adatait tartalmazza és a legeltetés tartama alatt netalán beállott változás folytán szükséges észrevételek feljegyzésére szolgál.

A mellső oldalt, ennek megfelelően, a bárczázás alkalmával az erdőgondnokság kezelője, a hátsó oldalt pedig a havasi legeltetés tartama alatt a legeltetés ellenőrzésére, a havastulajdonos kincstár által kirendelt «havas gazda» tölti ki.

A «Befizetési jegy» a bárczázást teljesítő erdőgondnokságnál visszamarad. A «Havas legeltetési bárcza» és «Ellenőrzési jegy» a bárczázó félnek adatik ki.

A legeltetés gyakorlására vonatkozó utasítások a marha tulajdonosánál maradó «Havas legeltetési bárcza» hátlapján olvashatók.

A fűbér a tiszavölgyi m. kir. erdőgondnokságok kerületében 4-40 K.-t, a többi erdőgondnokságok kerületében pedig 5-50 K.-t tesz ki normál-jószágonként egy legeltetési idényre. A fűbér az egyes marhára, annak minősége és az «Értesítés»-en is látható arányszámok szerint lesz kiszámítva.

Az istállóbér átlagban egy normál-jószág után három

koronára rüg egy legeltetési idény alatt. A pásztorbér átlagban 2-50—3-50 korona között ingadozik normál-jószágonként.

A felhajtás előtt a havasgazdák és pásztorok felmennek a havasra és az istállókat, ólakat, karámokat stb. kitakarítják, rendbe szedik.

A felhajtáskor, a mely Máramarosban rendszeren június hó első hetében történik, a havasgazda a felhajtott marhát számba veszi és ennek megtörténtét a Havas legeltetési bárczán igazolva, azt a félnek visszaadja. Az ellenőrzési jegyet azonban megtartja és a felhajtott állatokat az összeírásnál használta és a marhanemnek megfelelő nyomtatványokból készült és bekötött «Törzskönyv»-ekbe bevezeti.

E törzskönyveket az egész havasi legeltetési idény tartama alatt pontosan vezetni és abba mindennemű a marha-állományt ért változást bejegyezni a havasgazda szigorú kötelessége.

E munkát ellenőrzésére és a felhajtott marhalétszám időnkénti számbavételére az erdőgondnok személyesen utasítva van.

Ez ellenőrzésen kívül egy központi főtisztviselő (tréfás elnevezéssel a «havaskirály») is meg van bízva az ellenőrzéssel, a ki különben a marha-összeírást is eszközli és az egész havasi legeltetést és havasgazdálkodást is irányítja.

A legeltetési idény június hó 1-ső napjától szeptember hó 30-ikáig terjed. De a zord időjárás ősszel a marhát rendszeren 8—15 nappal korábban már leszorítja a havasról.

A felhajtott állatok elhullás ellen való biztosítása még nincs gyakorlatban.

A pásztorokat — minthogy a pásztorbért a gazdák a kincstári pénztárba előre befizetik — az erdőgondnokság havi utólagos részletekben, bérjegyzékek, kereseti iverk útján fizeti. Ennek az intézkedésnek a jó oldala szembeszökő. Különösen a pásztorok által eddig okozott erdőkárok száma csökkent ez által lényegesen. A havasok alatt elterülő havas-köpeny a legeltetés előtt az erdőőri személyzet által tüzetesen bejáratván, a — fekvő fa hiányában — tűzifául felhasználható álló száraz fák előre kibélyegeztetnek. Mást, mint kibélyezett fát dön-

teni tilos. A legeltetési idő alatt és főleg utána az erdő újból részletes bejárás tárgyát képezi, hogy a legeltetési idő alatt a pásztorok által netalán tán okozott károk felvétessenek és megtoroltassanak.

Az erdőkárok megakadályozására különösen a mindig jelenlevő havasgazdák alkalmazása van igen kedvező hatással.

A pásztorok kutyái kölönczezel látandók el.

A kevelei m. kir. erdőgondnokság kezelése alá tartozó havasok összes területe mintegy 6000 kat. hold.

Ebből a területből a «Mencsil» havas 300 kat. hold területén van berendezve a «Kevelei kincstári alkalmazottak tejszövetkezete».

E tejszövetkezet az erdőgondnok személyes vezetése és felügyelete mellett működik.

Van benne ezidőszerint 130 darab fejőstehén. Csak oly tehenet vesznek be, a mely naponta legalább öt liter tejet ad. A teheneket naponta kétszer fejlik: reggel 6 órakor és este 6 órakor. A csordára egy pásztor és egy pásztorgyerek ügyel. A fejést fejőlányok (majoroslányok, májerkák) végzik. Ezek fejenként havonta 20—22 korona bért, ezenkívül naponta egy-egy liter tejet kapnak. Kötelességük a fejésen kívül az istállót és marhát takarítani, rossz időben az istállóra fogott marhát etetni és a tejgazdasághoz szükséges edényeket tisztán tartani.

A fejést a fejőlányok reggel és este 6—8 óráig végzik. Egy lány 10—12 tehenet fej.

A tej a sajtárokban gazdánként elkülönítve jön a havasi lakóházzal kapcsolatosan egy fedél alá épült tejfeldolgozó helyiségekbe.

Az épület tervrajzát lásd a 209. oldalon.

A napi tejmennyiség 900 liter. Ez kerül feldolgozás alá.

A konyhában két nagy ózozott vörösréz üst van elhelyezve. Ezek egyikében az edények kimosására szükséges víz lesz felmelegítve. A másik a tej felmelegítésére szolgál.

A tej-gazdálkodás a következő: a frissen fejt tejet szűrőn átbocsátják, gazdánként megméri, hogy hány liter és ezt a «Tejnapló»-ba bejegyzik. A tejnapló a következő rovatokat tartalmazza: sorszám; a tejszövetkezeti tag neve; tehenének darab száma; év; hó; nap; 1, 2, 3, 4... stb. ez utóbbi rovatok mindenike két alrovatra oszlik, ugyanis külön rovat van a «reggel» és «este» fejt tejmennyiség bevezetésére.

A tejet megmérés után 50 literes ón tejbödönökbe szűrik és ezeknek az üstben levő meleg vízbe való beállításával a tejet 38° C-ra felmelegítik.

A tejnek e hőfokra történt felmelegítése után beöntik a fölözőgépbe (Separator). Az itt alkalmazott Burmeister és Wein-féle fölözőgép «Perfekt Separator alfa B» nevet visel, óránkénti munkaképessége 450 liter. Ára 700 korona.

Ebbe a fölözőgépbe egyszerre 250 liter tejet lehet beönteni. A fölözőgép működésbe hozása által megkezdődik a fölözés.

A tejfölt a fölöző bödönökben fogják fel és ezeket beállítják a «hűtő»-be. Ez egy kikövezett kisebb víz medenczéből áll, a melyen a 6° C. melegségű forrásvíz keresztül ömlik. A hűtőben hagyjuk a tejfölt 12 óra hosszat és ez alatt 12° C-ra lehül. Ez idő eltelte után a tejszint köpülőgépek segítségével feldolgozzák vajjá.

Tehát mialatt fejnek, melegítik is a tejet, tejfölt is készítenek és vajat is köpülnek. A kiköpült vajat, gyuró-

TÁRCZA.

Nyári este.

Irta: *Dánielné Lengyel Laura.*

Este kilencz óra körül járt az idő, mikor egyszer csak Olga asszony a doktor felé fordult.

— Úgy fáj a fejem, szeretném valamihez hozzácsapni erősen, hogy vége legyen...

A fiatal ember csittító türelmességgel nézett az asszonyra és csak annyit felelt:

— Ugyan ne idegeskedjék.

A többi asszony ott az asztal körül nevetett. A doktor úr csinos, ügyes fiatal ember volt, az ilyen férfi még városban is számos lenne, hát még itt a fürdőn! Nagyon kedveskedtek neki, most is négy asszonynyal vacsorált együtt és ezek közül egyik volt Olga asszony, ki fejfájásról panaszkodott. De úgy látszik keveselte a részvétet, mert nagy kék szeméit elfutotta a könny, kezére támasztva homlokát, olyan hangon, mint egy megsebesített kis madár, nyögve mondta:

— Nem birom tovább...

A doktor hirtelen fölkapta fejét és erősen nézte a

halvány asszonyt, aztán letette szivarját és melléje lépett.

— Jöjjön ki egy kicsit a szabad levegőre. Mindjárt jobban lesz.

Most vette észre, hogy az asszony csakugyan fel-tünően sápadt. Szemei alatt nagy, sötét karikák vannak. Kivezette a teremből. Az asszonyok közül mind-össze is a kaczer Zoltánné nézett boszankodva utánuk. A másik kettő jólelkű teremtés volt és még örültek is egy kicsit a dolognak. Szegény Olga olyan boldogtalan!

Mint tizenhét éves gyerekleányt férjhez adták és házassága nem volt egyéb, mint a lemondások, szenvedések, megaláztatások szakadatlan láncolata. Tudta ezt a három asszony, kik közül csakis a kaczer Zoltánné haragudott, a másik kettő összemosolygott és szemük kifejezte lelkük titkos gondolatát: ha esze van ennek a kis bolondnak...

Tudta ezt a fiatal ember, ki a halvány asszonyt vezette egyenesen a fenyves felé. Csönd volt köröskörül, a férfi nem kérdezett, az asszony nem mondott semmit. Csak mentek előre, be a sötét fenyvesbe s ott álltak ketten egyedül az erdőben. Az asszony világos ruhájában, halvány arczával, nagy égő szemével olyan volt, mint egy villi. Igen, olyan mint azok a szerencsétlen,

gépek segélyével az írótól teljesen megszabadítják, azután különböző nagyságú formába sajtolják és kész a thea vaj.

A lefőlözött tejet, a midőn a főlöző gépből kifolyik, beoltják és a mint megalvadt, «ruhaszűrőbe» öntik, ezt összefogják és felfüggesztve a szabad levegőn 8 óra hosszat állani hagyják, hogy a savó belőle kicsöpögjön. Ezután a ruha szűrőben (ritka szövésű vászon) levő gomolyagot szabályos alakra formálják és időközönként a napon való szellőztetés mellett, 3—4 hétig sajt kamrában érlelik.

Ez idő elmulta után, mint kész sovány sajt áruba bocsáttatik.

Egy kilogramm thea-vajhoz szükséges június hónapban 25 liter tej, a mely mennyiség július hó folyamán azonban már 20 literre száll alá.

Vaj termelésnél literenként a tejért 10—11 fillér ár érhető el.

A tejből sajtot is készítenek.

Eddig emmenthali sajtot termeltek, de ennek érleléséhez 3—4 hónapi idő szükséges és e miatt a szövetezeti leszámolás mindég ugyannyi ideig késett. Ennek az elkerülése céljából most az úgynevezett «óvári» sajtot készítik, melynek a megéréséhez csak hat hét lévén szükséges, a havasi legeltetési időny befejezte után hat héttel már az utolsó tejtermék is eladás alá kerülve, a szövetezeti számadás is lezárható.

Az óvári sajt készítése által a tej litereért 14—18 fillért lehet elérni.

Tervben van motoros gépek beszerzése, melyek segélyével sterilizált vaját lehet előállítani. Ennek kilója 4—5 korona.

A vaj és sajt-készítésnél egy sajtmester működik, a

kit a szövetezet maga taníttatott ki; először 2 évi tanfolyamon Sárvárt, azután 4 heti tanfolyamon Magyaróvárot.

A már fentebb említett kiadásokon felül, a szövetezetet még a következő kiadások terhelik.

A sajtmester 1 K. 80 fillér bére, és ennek ezenkívül búza, rozs, kukorica és sóból álló külön járandósága. Továbbá a földmivelésügyi kormánytól használatra ingyen átengedett montefoni faj bika napi 2 kgr. zabja és szükséges sómennyisége.

Ezekon kívül a tehén állományra 100 darabonként 20 kgr. korpa és 10 kgr. só; hetenként kétszer adagolva, tehát egy adagolásra a fentebbi mennyiség fele.

A fü-, istálló- és pásztorbért az állattulajdonosok fizetik.

Itt megemlítem, hogy a savó értékesítése céljából a tejszövetezetet egy sertés-ólat építtetett és ebbe a szövetezetet tulajdonát képező fiatal sertéseket helyezte el, a melyek az értéktelen savón táplálkoznak. A szövetezetnek ezeken kívül van még egy lova is, a mely a vaj lehordására és trágyahordásra is használtatik.

A fentebb leírt tejjgazdasághoz szükséges összes gépek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium tulajdonát képezik és ingyen használatra vannak átengedve.

A Mencsil havasról — a havasokon keresztül — a Fekete- és Fejér-tisza közötti vízvázalstón átkelve, a bogdáni m. kir. erdőgondnokság kerületébe érkezünk.

A bogdáni m. kir. erdőgondnokság összes havas területe 5400 kat. hold. A tejjgazdálkodás céljára rendelt «Rohnyeszka» havas területe 500 kat. holdat tesz ki.

Van a tejszövetezetben — a már előbb leírtakhoz hasonló két istállóban — 115 drb. tehén.

szép fiatal leányok, kik meghalnak menyasszonykorukban, mielőtt még azé lehetnek volna, kit szerettek. És aztán följárnak a földre keresni az el nem ért boldogságot. Nagy szemeikben a kielégíthetetlen sóvárgás, ajkukon örökös sóhaj, mert olyasmit siratnak, a mi nem lehetett az övék, mit nem ismernek s így ideálnak maradván fehér lelkükben, csodaszépnek hiszik.

Olga asszony ott állt a sötét fenyvesben, várt-várt és a szíve is majd beleszakadt a nagy várakozásba. Úgy várt valamit, mint csipkerózsa várja halálát, dermedt álmában a fölébresztő, a megváltó szót. A férfi olvasott lelkében, mintha nyitott könyv volna, aztán egyszerre csak durván, brutálisan megtörte a csöndet:

— Holnap utazom.

Az asszony nem felelt semmit, csak mély sóhajtása hallatszott a csöndes éjszakában. Mintha elgyötrött, megkínzott szíveről jött volna ez a sóhajtás. A férfi megfelelt rá, hosszan, sokáig mentegetve magát a bűnökért, melyeket el nem követett:

— El fogok utazni. Bűnös vagyok, érzem. Nem azért, mert megyek, hanem, mert eddig maradtam. Szóknöm kellett volna azonnal ez elöl a veszedelmes barátság elöl, mert én jól tudtam, a mit maga nem tudhatott, hogy mi lesz mindennek a vége. Mentségemre legyen

mondva: biztam önben, magamban, a kettőnk kivételes körülményeiben. Most látom, hogy minden — minden hazugság volt, mi ámitottuk egymást. Én feledést, gyógyulást kerestem itt és találok egy nagyon boldogtalan, nagyon szép, fiatal asszonynyal. Azt hittem a közös boldogtalanosság miatt vonzódtam önhöz. Hazugság! Lett volna csunya vagy vén, nem törődtem volna önnel. Ámitottam magamat, ámitottam magát. Mind a mellett becsületes ember szerettem volna maradni és önnel sejtelve sincs arról, mióta szeretem. Elhatároztam, hogy nem fog róla megtudni semmit és leszek tovább is, a ki voltam: jó barátja. Ma este ott a vacsoránál a tekintete elárulta, hogy ön is szeret és — most már szököm.

Az asszony nem szólt, nem sírt, de ez a néma mozdulatlanság irtózatossabb volt minden jajveszékelésnél. A férfi csak nézte, várta, hogy feleljen valamit, de mert nem beszélt, hát folytatta:

— Nem hazudhatunk egymásnak tovább, tisztán látunk mind a ketten. És ennek a dolognak csak egy megoldása van: távoznom kell. Mert nem érzek elég erőt magamban, hogy önt elszakítsam eddigi boldogtalan, de már megszokott életéből és másikat teremtek számára. Félek, hogy ez sem volna jobb, csak a szen-

Az épületek a Mencsil havason levőkkel teljesen egyenlők azzal a különbséggel, hogy itt csak 2 istálló van.

Az állattulajdonosok itt is fizetik a 4 K. 40 fillér fűbért, 3 K. 52 fillér pásztorbért és 3 K. istállóbért normáljóságunként, és ezenkívül 1 koronát korpára és sóra.

A szövetházat fizeti a bikatartás költségeit, a fejő lányok 80—90 korona fejenkénti idénybérét, a sajtmeister és segédsajtmeister bérét, a trágya széthordására használt két szamar és a vaj leszállítására szolgáló ló beszerzését és tartását, a gépek fel- és leszállításával járó költségeket s egyéb hasonló apró kiadásokat.

(Vége következik.)

A nyúlbefogásról.

Irta: Gy. Gy.

A nyulak eleven befogásának és tovaszállításának módszerével a vadkereskedelem és kivitel útján ma már több uradalom foglalkozik. E tekintetben elég, ha a csurgó-berzencei, szentábrahámi, sopronszentiváni, deszki és dolnimehihláci neves uradalmakat említem, mint a melyek, a nyúlbefogásra alkalmas hálószerkezeteket már régebben beszerezték s elevenen tovaszállított tömegesebb nyulak kivételük révén, megfelelő jövedelmet tudnak felmutatni. A tavalyelőtről emlékezetes 1906/07 évi szigorú télt követő idényben, a nyulállományt hazánkszerte kimélni kellett, ám a rákövetkező legutóbbi enyhe lefolyású tavalyi tél olyannyira kedvezett megint a nyulak szaporulatának, hogy a folyó ősztéli nyulévad beálltára, a rendszeresen vezetett nyúlbefogás művelete, minden aggodalom nélkül foganatosítható.

A nyúlbefogó szerkezet háromszoros hálóból áll. A két szélső hálófal négyszög alakú hálószemeket alkot. A kettő között levő középső hálózat sokkalta sűrűbb szemű, mint a külső szerkezetek hálójáé. Ennek az a célja, hogy a nyúl, a külső szerkezet tágasabb szemlein könnyű szerrel átvégődjön, ellenben a belső sűrű szemek tömött útvesztőiből aztán ne legyen képes többé kiszabadulni.

A hálószerkezetet, egymástól méternyi távolságban álló, kemény fakarókhöz erősítik. Néhol vasrudat használnak e célra; hazánkban kivált az akáczfából készült erős karó sokkalta czélszerűbb. A karók a hálózattal együtt amolyan körsövényfélélet képeznek, a mely a hajtás alá kerülő terület megfelelő részét körülkeríti. Az egyes hálórészeket erős zsinag szorítja a földbe szúrt karókhöz. A vadbefogás a szerkezet elő részén történik. A háromszöget alkotó elő rész csúcsából kiindulva a hálószerkezet mindkét oldalán, fokozatosan nyílik és távol kifelé.

Az egész szerkezet, egymással egyenlő nagyságú hálómezőkre oszlik, melyeket aránylagos távolságban a földbe illesztett karók választanak el egymástól.

Ha a hálózat néhol kissé lazább is, az még czélszerűbb; a földolog, hogy a karók szilárdan álljanak; máskülönben a szerkezet, a tömegesebben jelentkező, hálóba kerülő nyulak rugkapalózásainak ellen nem állhatna.

A hálószerkezet leszorító horgocskák segítségével még külön is oda lesz erősítve a talajhoz. Elkerülhetetlen eljárás ez, a szerkezet belső sűrűbb részeinél, a melyből hasztalan iparkodik aztán a végveszedelembe került tapsi kivergődni.

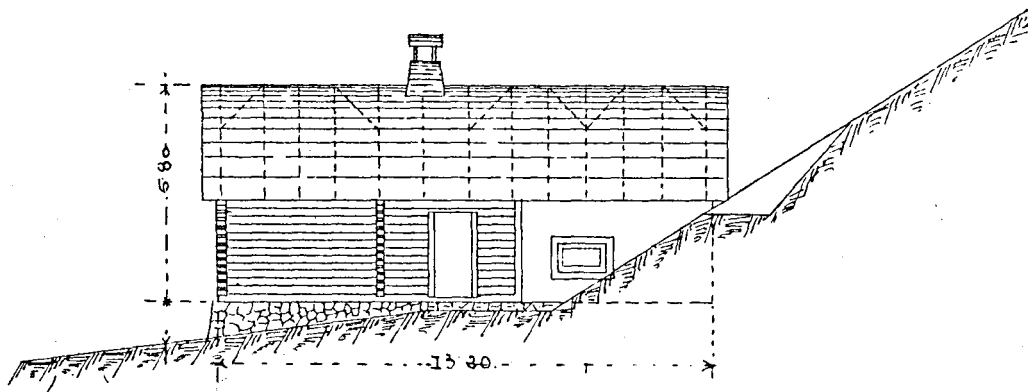
védek más fajtájában kellene beletörődnie. Ön tölem várja a megváltást, én pedig már nem hiszek a megváltásban. Túl vagyok az illuziókon, az ifju felhevüléseken, a fékezhetetlen vágyakon, túl vagyok a hiten, mely csodákat tudna művelni. Csalódtam mindenben, és most, mikor hinnem kellene igazán, erősen, nem tudok hinni.

— Hinnem kellene ennek az érzelemnek, állandóságában, erősségében, mindenhatóságában, isteni mivoltában, és a lelkem telve van nyomorúsággal, gyötrellemmel, kétkedéssel. Maga még megóvta szívében az ifjúságot, a vágyakat, a boldogság után való lázas törekvést. Maga keres, keres valamit, a mit talán nem fog meglelni sohasem, de a míg keresi, boldog lesz. És az irgalmas Isten őrizzen meg engem attól, hogy bennem, hogy általam jöjjön arra, hogy a mit vár, kér, a miben bizik, a miért sír, nincs, nincs sehol. Én már rájöttem az igazságra és túléltem, de maga talán nem bírná túlélni. Várjon tovább, várjon örökké. És boldog lesz halála percében, mert azt fogja hinni, hogy a mit meg nem ismert, a mit meg nem kapott, az valami földöntúli szép volt. Ne tudja meg soha silányságát, ürességét, hazugságát azoknak a dolgoknak, melyek után szíve sóvárog. Legalább én általam ne tudja meg. Majd

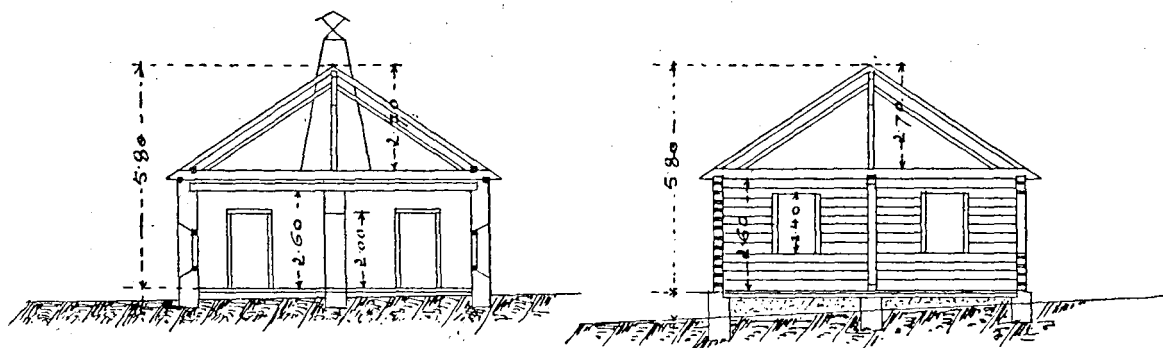
ha jönni fog elébe egy szép ifju, telve hévvel, vágyakkal, reménységgel és térdenállva szavalja, hogy nem tud ön nélkül élni, akkor menjen vele. Valószínűleg csalódik majd benne, de egy pár napig mégis hinni fog. Arra a pár napra boldog lesz. Azután úgy fog járni, mint én. És ugyanazt fogja érezni és gondolni, a mit érzek és gondolok én. De attól az embertől nem lesz bűn, ha boldogtalanná teszi önt, mert ő saját maga is hinni fog a hazugságokban, melylyel önt ámitja. Én nem hiszek. Már pedig, ha a szíve nyugalalmát, a lelke üdvösségét adja valakiért, kell, hogy az is tudjon valamit cserébe adni önnek. — Én már koldus vagyok.

Lehajolt csöndesen és megcsókolta az asszony kezét. Az csak ott állt egy helyben, mezdulatlanul. Fehér ruhájában, halvány arczával, égő szemével olyan volt mint egy villi. Mint azok a szerencsétlen, szép, fiatal leányok, kik meghalnak menyasszonykorukban, mielőtt boldogok lettek volna és most visszajárnak a földre kísértetni. Mert nem igaz, nem igaz... az asszony érezte, tudta, hogy az igazi, mélységes gyász nem az, melyet az elveszett, hanem az, melyet az el nem ért, a meg nem ismert boldogságért hordunk szívünkben.

Havasi lakóház és tejhűtő kamrák.

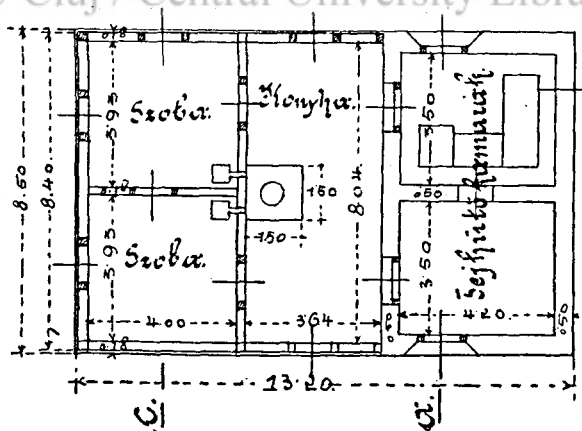
Hossznézet.

Metszet a) b)

Metszet c) d)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Alaprajz.

A hálószerkezetnek szaladó nyúl, a szerkezet rugalmasságánál fogva, a hálózat felső fesesebb részéről úgyszólván visszapattan; hogy aztán a pattanás erejénél fogva lepottyanjon a hálózat sűrű, belső szemei közé, a melyekből aztán rendszerint nem tud többé kiveiczkélni.

A hajtószemélyzetből, a fogás mesterségében gyakorlottabbak közül rendszerint 2—3, a hálószerkezettől megfelelő, mondjuk 60—70 lépésnyi távolságban, lehetőleg fedett helyen lesben várakozik. A többi hajtószemélyzet, a szokott hajtóvonalak mentén működik. A mint a felvert nyúl a hálózat felé tart, a hajtók serege igyekszik minden lehetőt elkövetni, hogy a vad, irányváltoztatás nélkül, egyenesen a hálószerkezetnek rontson.

A nyúl rendszerint vaktában a hálónak veszi útját. Mihelyt abba belekerül, tüstént iparkodik is abból szabadulni. Ebbeli igyekezete közben, a beeső hálószerkezet horgocskáinak egy része kikapcsolódik, miáltal az eddig feszes beeső hálószerkezet felszabadul, a vad pedig csak még inkább belegombolyodik abba. Minél kétségbeesettebben igyekszik a nyúl a veszedelmes szövénnyből szabadulni, annál sűrűbben körülhálózza az őt minden oldalról.

Most már a személyzet közbejöttének ideje is elérkezett. A gyakorlottabb kezű hajtók a hálóból egykettőre kigombolyítják a tehetetlenül ide-oda kapálózó tapsifülest és gyors kézzel a már készenlétben tartott zsákokba dugják. Egy-egy megfelelő nagyságú zsákba rendszerint két nyúl szokott együvé kerülni. Hogy ott

egymást meg ne sebezzék vagy épen meg ne fulladjanak, a zsákok közepét zsineggel átkötik, miáltal egy-egy zsákrekeszbe csupán egy nyúl kerül.

A hajtók főgondja az, hogy a felhajtott nyulak, mielőtt a hálószerkezethez értek volna, ki ne törjenek. A felhajtandó terület nagyságához s a vadászterület nyúlbőségéhez mérten, rendszerint több-kevesebb hajtóra van szükség. Általában ajánlatos nagyobb számú hajtószemélyzetről gondoskodni. Minél több a gyakorlott hajtó, rendszerint annál több nyúl is kerül a hálóba.

Ha aztán a hajtással elkészültek a hálóba került vadat a zsákokba helyezték, megkezdődik a vad elcsomagolása, illetőleg elhelyezése megfelelő ládába, hogy az eleven vad áruszállítmányként vasuttra kerüljön.

Az ilyesmivel foglalkozó vadkereskedő cégek, minők a nyúlbefogást hazánk több uradalmába bevezető Gudéra-féle brünni vadtenyésztelepé, a nyúlbefogás céljából nagyobb faládákat boesátanak az uradalmak rendelkezésére. Egy-egy ilyen láda több rekeszből áll. Az egyes rekeszeket deszkafal választja el egymástól. A rekeszek függőlegesen vannak egymás fölé helyezve. Az egyes rekeszeket is két részre lehet osztani, hogy így egy-egy exportládában egyszerre nagyobb mennyiségű eleven nyúl is tova szállítható legyen. A nyulak számára beállított egyes rekeszek hossza legalább is 60 cm; szélességük 22 cm. Állatvédelmi szempontból az ilyen rekesz kissé szűknek is látszik, ámde nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt, hogy a nyúl izgékonny-mozgékony állat, a mely a tágasabb rekeszben a szállításkor ide-oda ütődhetik s így könnyen sérüléseket szenvedhet, mielőtt még rendeltetése helyére jutott volna. Szűkebb helyen kétségtelenül kénytelen is csöndesebben viselkedni.

Midőn a nyulat a zsákból kivesszik, czélszerű őt hátsó lábainál fogva előrántani, derekát erősen leszorítani s aztán a két fülénél fogva megmarkolni. Ilymódon elég gyorsan áthelyezhető a keskeny farekeszbe, még pedig fejével a láda belső deszkafala felé fordítva. Ha a fej egyszer bent van, a nyúl amúgy is magától gyorsan behúzza jókora lábait, s igyekszik a maga módja szerinti a szűk helyhez szabható kényelemmel elhelyezkedni.

A rekeszek alját szalmával lehet kialmozni. Útravaló takarmányként legajánlatosabb holmi felaprózott repa-féle, legfőként a sárgarépa és a zab.

A rekesznyílások leszögezésekor vigyázni kell arra, hogy az esetleg kiálló szögek szállítás közben valahogy föl ne sértsék a nyulat.

Megfelelő arányú hálószerkezettel egy- és ugyanazon napon, helyes beosztás mellett a vadászterület több pontján működni lehet.

A befogott nyulak értékesítésével foglalkozó vadkereskedő és vadkiviteli cégek bármelyike, gyakorlott szakembert is küld egyes nagyobb uradalmak részére. A kiküldött a vadbefogás minden csinyját-bínyját ösmeri s a személyzetet hamarosan kioktathatja. Ellátás és utiköltségen kívül az illető mitsem igényel, ha egyekben a befogószerkezetet cégétől rendelik, a vadat pedig maga az illető cég értékesíti.

A hálószerkezet használata rendszerint díjtalan, de a szerkezetet ért esetleges rongálás, pusztítás kártételeiért a megrendelő, a vadászterület tulajdonosa szavatol. A finom mívű szerkezetet különösen a nedvesség ellen kell óvni.

A vadkiviteli cégek kiküldött megbizottja, a befogott és átvett nyulak értékét megállapodás szerint a helyszínén szokta leszámítolni. A vadkiviteli cégek, az elevenen befogott nyulakat nemre való tekintet nélkül elfogadják, bár kétségtelen, hogy a nősténynyúl értéke rendszerint valamivel több, mint a kané.

A szállítóládák farekeszeinél tekintettel kell lenni arra is, hogy az egyes rekeszek válaszfala legalább is két cm. vastagságú legyen; az ennél vékonyabb deszkafalat a nyúl könnyen átrághatja s akkor elszabadulhat.

A ládák rekesznyílását vastag, erős keresztléczekkel szokták leszögezni. Az egyes léczek között legalább négy cm-nyi nyílást kell hagyni, hogy a nyúl a szűk helyen elegendő friss levegőhöz jusson. Ennél szélesebb nyílást hagyni nem ajánlatos, miután az által könnyen a rések közé szorulhat. A mennyiben több láda kerül egymás fölé, az egyes ládák közé legalább két hüvelyk szélességű erős léczet kell szögezni, hogy az egyes ládák között is így némi légjárat maradjon.

Az ilyen szállítóládák mérete általában a következő: magasság 25 cm, hosszúság 125 cm, szélesség 95 cm. A ládák aljára is szalmát almoznak. Úgy erről, mint az útravaló eleségről a feladó gondoskodik.

Az eleven vad befogása, nyúlállományunk túlbősége mellett még mindig nem emelkedhetett népszerűsége. A vad minálunk, sőt Nyugateurópa-szerte általában csak elejtve kerül a vadpiacra. Hogy eleven vadat a fogyasztó közönség a vadpiacra nem talál, sőt nem is keres, annak oka főként a következő:

A vadbefogás, vadász szempontból több kifogás alá esik, minek következtében az érdeklődők ilyesmiiben tájékozatlanok. A vad tehát elevenen nem kerül vadpiacra egyszerűen azért, mivel a befogás útján való értékesítést nem vadászhoz illő dolognak tekintik.

Hazánk egyik neves főúri uradalma évekkel ezelőtt hozzákezdett a vadnak, főként a nyulnak illetően értékesítéséhez. Az uradalom e révén nem egy szemrehányást volt kénytelen eltűrni. A szemrehányások közül bizonyára legkevésbé fájt neki az, a mi őt a törvető és hálóval dolgozó vadorzók részéről érthette.

Nyúlbefogó hálóval az elősoroltakon kívül most már több neves uradalom dolgozik hazánkban. Azért így is nyílik alkalom a hálóból ki-kiszabaduló nyulakat lelovöldözni. A vadorzók nem egy helyütt elkeseredetten szidják az átkozott «németet», a kinek hálószerkezete tönkreteszti olyannyira a vadállományt, hogy abból a «szegény népnek» mi sem jut többé! Az ilyen hálószerkezetet hazánkban első ízben bevezető egyik Esterházy-uradalom más véleményen volt; mert míg előző években nyúlállományának értékesítése révén rendszerint kész kiadásai sem nyertek fedezetet, az elevenen eladott nyulak ára révén évi jövedelemtöbblete jóval nagyobb volt. Azért a nyúlbefogás mellett a vadász is

kiveheti részét a zsákmányból, még pedig vadászhoz illő élvezettel! Czélszerű beosztás mellett bizonyos százalék mindenkor lövésre kerülhet; másrészt a befogott állománnyal nagyobb arányú szaporítást, sőt vérfel-frissítést is eszközölhetünk, a túlszorodó kanok számát pedig tetszés szerint csökkenthetjük, végül a nyúl-befogásnál egyben tájékozást nyerhetünk az állomány minősége és mennyisége felől egyaránt, első sorban pedig elérjük azt, hogy a fölösleget aránylag a legkedvezőbb árakon értékesíthetjük.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Ludtenyésztés alapszabályai.

1. Jövedelmünk csak akkor lesz a lúdentenyésztésből, ha tenyésztésre a legjobb és legnagyobb testű ludakat használjuk s ha a gunár a tojókkal nincs vérrokonságban.

2. A tenyésztőjók lehetnek jól összeválogatott nagy testű, hófehér tollú hazai ludak vagy a hazai tojók és az emdeni gunarak után származott keresztezési ivadékok, de tiszta vére emdeniek nem, mert azok tojásai nagyon gyakran terméketlenek és a telivér emdeni libák igen igényesek.

3. Ha keresztezési ivadékokat tenyésztünk, akkor minden harmadik évben a tojók számához képest új és telivér gunárokat kell beszerezni, mivel ha a vér felfrissítést ez időközben elmulasztjuk, tenyészállataink igen el fognak korcsosodni.

4. Az emdeni telivér gunarokat az ország minden részén egyformán jól lehet tenyésztésre használni, de csak azok alkalmasak erre, a melyek a két évet már betöltötték. Más fajta s különösen tarka tollú ludakat tenyésztésre ne használjunk, mert a piacon a fehér tollú ludakat jobb áron lehet eladni.

5. Egy-egy tojó egy idényben 12—30 drb tojást tojik. A tojásokat naponta össze kell szedni s a dátumot czeruzával rá írni. Csak a teljesen kifejlődött és rendes nagyságú tojásokat használjuk keltésre, a nagyon kicsi, vagy túl nagy tojást keltésre használni nem tanácsos.

6. A ludak rendszerint két éves kortól hat éves korukig a legjobban használhatók tenyésztésre.

7. A tenyészludakat jobban etetni november és december hónapokban kell, az azutáni hónapokban kissé alább foghatjuk a takarmányozást, nehogy a gyorsan lerakott tojások héjai a bő takarmányozás miatt puhák legyenek.

8. A lúdtojásokat legjobb ludakkal költetni, de szükség esetén lehet azokat pulykákkal vagy tyúkokkal is. A libácskák 28—30-ad napra kelnek ki.

9. Egy kotló alá csak annyi tojást tegyünk, hogy azok jól eltakartassanak. A tojásokat hetenként egyszer langyos vízzel meg kell permetezni.

10. A lúdtojások kotlófészke gyanánt legjobb oly

ládát kiválasztani, melynek oldalai 30—40 cm. magasak s benne egy lúd vagy pulyka kényelmesen elfér. A láda fenekére 10 cm. vastag gyepszeletet tanácsos helyezni s erre kevés szalmát szórni.

11. A kotlót naponta meg kell etetni és itatni, A kotló ludat ezenkívül minden héten egyszer vízre kell hajtani, hogy magát megtisztítsa.

12. A tojások az elültetés után hatod napra sötét helyiségben égő lámpa mellett megvizsgálandók s a melyik tisztának bizonyult, azt a kotló alá többé nem tesszük vissza. Több kotló alól egy alá rakhatjuk a megvizsgált és jónak bizonyult tojásokat.

13. Keltetni való tojásokat postán ne hozassunk, mert azok legnagyobb része a rázás következtében elromlik.

14. Minél előbb tojnak lúdjaink, annál jobb, mert így korán vihetünk piacra libát, melyet a vendéglősök darabonként 8—10 koronával is fizetnek, különösen farsang vége felé.

15. Hogy korai libáink legyenek, a ludakat meleg ólban tartjuk s zölden csirázott árpával etessük, minek következtében azok már decemberben tojni kezdenek.

16. A kotló fészket úgy kell elkészíteni, hogy annak aljába 10 cm. vastag gyepszeletet teszünk s arra egy kevés szalmát szórva, rárakjuk a tojásokat. A gyep nedves páráit fejleszt s így a tojások héja nem szárad ki túlságosan.

17. Hogy a tojások termékenyek legyenek egy gunárra 2—3 tojót lehet csak számítani.

18. A kikelt libákat 2—3 napig meleg helyen kell anyjokkal együtt tartani, azonban — ha meleg napok járnak — jó napos helyre a szabadba kitehetjük őket, de csak pár órára.

19. Nagyon vigyázni kell arra, hogy a kis libácskák meg ne hüljenek, mert akkor menthetlenül elhullanak.

20. A libácskák az első naptól kezdve három hétig minden három órában apróra vágott kenyérhéjat, tengeri darát csalánmetéltet keverten kapnak. Ezenkívül, ha az idő jó, gyepes helyen legelésznek.

21. A libák 4—8 hetes korukig búzakorpával kevert csalánmetéltet, melyet forró vízzel le kell forrázni, naponta kétszer kapnak s a nap nagy részét szabadon legelészve töltik. Ezen idő eltételével tarlókra bocsájtatnak, a midőn a takarmányozás fölöslegessé válik, mert a fű a ludak legjobb tápláléka.

22. Legjobban értékesíthetők a tarlóról behajtott és jó húspan lévő libák október végétől december végéig.

23. A tarlón meghízott ludakat 2—3 hétig tengerivel tömve és azután levágva, Budapesten a vásárcsarnokokban, de a vidéken is igen jól lehet értékesíteni.

24. A nagyon sovány, vagy testi hibával bíró állatokot a tenyésztéssel ki kell küszöbölni. A ragályos betegségeket pedig levágva, el kell égetni.

25. Az ólak, kotlófészkek, etető- és itatóedények, a legnagyobb gonddal mindig tisztán tartandók.

26. A tisztaság a legjobb ovószer a ragályzó baromfi-betegségek ellen.

27. Az ólak nyáron át hat %-os karbolos méz-tejjel havonta egyszer kimeszselendők.

28. Az etető-, itatóedények és kotlófészkek mosódás forró lúggal havonta egyszer lemosandók.

29. Alomnak legjobb a tőzeg, a polyva, de jó a homok és a hamu is.

30. Kis helyen sok állatot össze ne zsufoljunk, mert ezek közt hamar kitör egyik-másik ragályos betegség.

31. Ha a baromfiak pusztulni kezdenek, állatorvost kell hívni, mert holmi babonaságra okos ember ma már nem ad semmit.

32. A tenyésztőrzseket már ősszel kell beszerezni, hogy azok új otthonukban megszokjanak.

33. A lúdtrágyát gyűjteni kell, mert a baromfiak trágyája igen értékes s minden növény alá trágyázásra igen jól használható.

34. A két éves és idősebb tojó ludak felismerhetők lecsüngő hasukról és vastag hangjukról, az ezeknél fiatalabbaknak hangjuk rekedt és hasuk nem lecsüngő.

35. A gunarat vékony és hosszú nyakáról, éles hangjáról lehet megismerni. A gunár rendszeren mérgeesebb is.

36. A tenyészgunarokat három éves, a tenyésztésre szánt tojókat pedig két éves korig, azaz még teljesen ki nem fejlődtek, tépni (melleszteni) nem tanácsos.

Hreblay Emil.

Különfélék.

Sziget a madárvédelem szolgálatában. A madarak egyik osztálya sem szenved annyit a kulturától, mint a vízi- és a víz partjain élő madarak; különösen az utóbbiak közt sok kárt tesz az, hogy a parti lakók néhol egész rendszeresen gyűjtik össze ezek tojásait, a minek természetszerűleg az lett a következménye, hogy egyes madárfajok, a melyek azelőtt vízpartjainkon gyakoriak voltak, egészen eltűntek, vagy igen ritkává váltak, egyesek pedig már teljes kipusztulásnak néznek elébe. Ezt megakadályozandó, a madárvédelem egyik lelkes apostola, báró Berlepsch János, szövetkezve Wilamovitz-Möllendorf gróffal, kibérelte a porosz kormánytól a Sylt melletti Memmer nevű északi tengeri szigetet, a mely kizárólag a tengeri madarak költőhelyéül szolgál és e végből szigorú őrizet alatt áll. Mindjárt az első évben az itt elért eredmény rendkívül kedvező volt, a mennyiben ezen a szigeten nem kevesebb, mint 6000 madárfióka nevedett fel. Nálunk, a hol egyes vízi madarak már szintén kivesző félben vannak (pl. a nemes kócsag) követni kellene a németek példáját s ha már nem is tudunk egyes mocsarakat vagy tavakat, a madárvédelem kizárólagos szolgálatába helyezni, legalább iparkodjunk az oktalan madárpusztítást, de főleg a madarak tojásainak gyűjtését a legnagyobb erélyvel megakadályozni. Az amerikaiak már ebben a tekintetben is tulszárnyalták az óvilág-rész lakóit, mert ott a madárvédelem minden irányban nagyon előrehaladott állapotban van.

Csiperkegomba tenyésztése. A csiperkegomba (sampion) termesztése Franciaországban milliókat és milliókat jövedelmez s általában nagyon hasznosított ág, mert nem kíván sem nagy befektetést, sem nagy munkaerőt s mindig jó kelendősege és kész piacza van. Nálunk még kevesen foglalkoznak vele s éppen azért nagyon jó szolgáltatokat tehet mindenkinek Eperjessy Istvánnak a «Falusi könyvtár» vállalatában «A csiperkegomba (sampion) és a szarvasgomba tenyésztése» cím alatt megjelent kis munkája, a mely a csiperkegomba tenyésztéséről szól s a termesztés szabályaiból a legszükségesebb tudnivalókat adja meg. Szerző, ki elméletileg és gyakorlatilag is jól ismeri a tárgyat, a tudnivalókat olyan világosan és pontosan írja meg, hogy akárki megtanulhat belőle annyit, a mennyivel a termesztéshez bátran hozzákezdhet. Kapható Budapesten a Franklin Társulatnál (IV. Egyetem-utca 4. szám.). Ára 1 korona.

Milyen magasra repül a léghajó? Az európai meteorologiai intézetek 1900. évtől fogva úgyszólván havonta bocsájtanak a magasba egy-egy különféle mérőeszközökkel felszerelt úgynevezett regisztráló léggömböt, hogy itt is, ott is ellessenek egyet-mást az óriás légtenger titokzatos jelenségeiből. E léghajók legtöbbször 10—15 kilométernyire emelkedik, egyik-másik pedig 20—25-re, sőt ennél is magasabbra. Az 1907. évben feleresztett ilyen regisztráló léggömbök közül egy 26·5 kilométernyire szállt fel. 1908 novemberében pedig a Brüsszel közelében levő Uccle obszervatorium egyik léghajója 29·04 kilométernyi magasságával elérte a rekordot.

Vasutak átlagos menetsebessége. 1877-től 1907-ig 34 kilométer átlagos sebességről 63 kilométerre emelkedett a vasutak gyorsasága. Párisból—Lilleig 1650-ben 105 óráig, 1782-ben 42 óráig, 1814-ben 34 óráig, 1834-ben 22 óráig, 1908-ban pedig már csak 3 óráig tartott az út. 1834-ben még 28 óra alatt ért az ember gyorspostán Párisból Nizzába, ma pedig már 13 óra alatt ott lehet.

Levélbélyegek. Egy elsőrendű levélbélyegkereskedő cég — melynek forgalma évi 150,000—200,000 koronára rug — állítása szerint egy teljes bélyeggyűjtemény körülbelül 20,000 drb. bélyegből állhatna. A legtöbb levélbélyeg San Salvador délamerikai köztársaságban van. Európában 4089, Afrikában 4005, Amerikában 6095, Ázsiában pedig 3628 különféle levélbélyeget használnak.

Forró ételek és italok melegen tartása. Ujabban többféle olyan készüléket hoztak forgalomba, a melyekben a meleg ételek és italok huzamosabb ideig melegen, a hidegek pedig hidegen tarthatók. Minthogy azonban ezek a készülékek ez idő szerint még igen drágák, azért ezt a célt egyszerűen úgy is elérhetjük, ha a meleg italt tartalmazó üvegre vagy az ételes edényre gyapju áthuzatot készítünk és azt ráhuzzuk.

Biztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás és Cselédségélypénztárnál Eperjes városa Paparovits György erdőszolgát, Háromszék-vármegye Kerczi Ferencz hatósági erdőőrt a rendes tagok IV. csoportjában segélyre, Alsó-fehér-vármegye pedig Tibori János járási erdőőrt a rendes tagok I. csoportjában kétszeres tagsággal balásra és nyugdíjra biztosította.

Időjelzés. A «Meteor» szeptember hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Szeptember hó csomópontjai 1, 2, 3, 6, 14, 16, 17, 18, 22, 29 és 30-ra esnek, melyek közül legerősebb hatásnak az 1, 6, 14, 16 és 29-iek; az 1 csapadékos és hűvös, 6-iki meleg, 14-iki viharos vagy esős, 16-iki meleg állandó, a 29-iki esős, szeles, vagy viharos jellegű.

Szerkesztői üzenetek.

T. U. Az erdőtvény 37. §-ának c) pontja értelmében a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter által a belügyi miniszterrel egyetértéssel kiadott 25,347/1880. F. M. számú utasítás 2. §-a szerint «erdőri szakvizsga letételére becsáttatnak mindazok, kik» «legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak».

Világos tehát, hogy a kir. erdőfelügyelő oly egyéneknek, kiknek 3 évnél kevesebb szolgálati idejük van, a vizsga letételére engedélyt nem adhat s kivételes intézkedést e részben csak a földművelésügyi miniszter úr tehet.

K. F. A felesketett erdőtisztok és altisztok kettő (2) darab adómentes szolgálati fegyvereiket vadászati czélokra a felügyeletük, gondozásuk, vagy őrizetükre bizott erdőterületen kívül eső vadászterületeken csak abban az esetben használhatják, ha a fegyveradó- és vadászati adóról szóló 1883. évi XXIII. t.-cz. 3. §-ában előírt vadászati adót megfizették, mert ezen törvény 5. §-a f) és g) pontjának, valamint 6. §-a e) pontjának s ezt követő bekezdésének egybevetéséből kétséget kizáró módon megállapítható s ezt a 39,280/1883. szám alatt kiadott pénzügyminiszteri rendelet is előírja, hogy a felesketett erdőtisztok és a kir. erdőfelügyelőségi személyzet valamint az erdőőrök azon esetben, ha ezen egyének az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában — Horvát-Szlavonországokban az ott érvényben levő törvényben — megszabott minőség alapján lettek felesketve, «ha a szolgálati használatra rendelt löfegyvereken kívül vadászati czéljaira szolgáló löfegyvereket is tartanak», «kötelesek ezekről a bejelentést megtenni és a fegyveradót megfizetni, ha pedig a vadászatot tényleg is gyakorolni kívánják vadászati jegyet is váltani tartoznak».

Őn tehát, a midőn a f.....i községi mezőgazdasági határban a vadászterület bérlőjének meghívására vadászati jegy nélkül vadászott, az 1883. évi XXIII. t.-cz. 3. illetve 9. szakaszába ütköző jövedéki kihágást követett el s ha még ezen felül a vadászaton nem szolgálati fegyvereinek egyikét, vagy másikat használta, hanem egy harmadikkal vadászott, úgy ezen törvény, 2. illetve 8. szakaszainak rendelkezéseit is megsértette. Eljárása azonban vadorzásnak nem minősíthető s azt, a ki őnt e miatt vadorzonának nevezi, rágalmazásért egész nyugodtan beperelheti.

Z... J.... Az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. évi VII. t.-cz. 72. §-a szerint «minden törvényhatóság tartozik a kutyatartásról szabályrendeletet hozni, a melyben egyúttal a főlölesleges kutyák tartásának megszorítása végett alkalmas adó állapítandó meg». Minthogy azonban az őn vármegyéjének e tárgyban hozott szabályrendeletét — a dolog természeténél fogva — nem ismerjük, nem adhatunk a felvetett kérdésnek felvilágosítást arra nézve, hogy a természetbeni lakással ellátott erdészeti altisztok az ebadó tekintetében valamelyes kivételes elbánásban részesülnek-e, vagy sem.

T. J. Legeltetési kihágás miatt jogerős ítélettel elmarasztalt erdei kihágó terhére a törvény 104. §-ában említett hajtópénz minden esetben megállapítandó s a kihágási tárgyalás során nem képezheti vita-, vagy eldöntés tárgyát azon kérdés, hogy az erdőőr a tilosban talált marhát onnan kihajtotta-e vagy sem, mert a törvény a hajtópénz megfizetésére vonatkozó imperatív rendelkezést feltételhez nem köti. A tilosban talált állatoknak kihajtása az erdészeti altiszt és szolgának, szolgálatából folyó kötelessége; s ha ennek eleget nem tenne, csakis felettes hatósága által büntethető, de nem az erdei kihágások felett ítélkező bíró által oly módon, hogy részére a hajtópénz megállapítását megtagadja.

Sz... I... Őn, ki védkerülettel bir és az erdőgondnokság székhelyétől 11-1 km.-nyire lakik, azt panasolja fel, hogy valahányszor az erdőgondnok úr által a munkások kifizetésénél való résztvétel végett az erdőgondnoksági irodába berendelve lesz, ezen utazásért mitsem kap, holott «erdőgondnoki kihallgatáskor történt berendeltetése» esetén szabályszerű utiköltségei folyósítva lesznek.

Az utiköltségekről szóló «Szabályzat» 27. §-ának 2. pontja szerint «kerületen belüli és 8-1 km.-től bezárólag 16 km.-ig kerületen kívüli utazásoknál» fuvarpénzek felszámítására jogosítvák c) «azok az altisztok és szolgák, kik védkerülettel birnak, de az erdőgondnokság székhelyétől oly távolságra laknak, hogy erdőgondnoki kihallgatáskor történt berendelésük esetén valamely közlekedési eszközt igénybe venni kénytelenek».

Ebből véleményünk szerint önként következnék, hogy őn, valahányszor az erdőgondnoksági irodába be lesz rendelve, miriáméterenkint 2 illetve 1 kor. felszámítására mindenkor fel van jogosítva, a szerint a mint kocsin illetve lóháton, vagy gyalog utazik, fenntartván a 4. pont értelmében a hivatalfőnöknek joga a felett dönten, hogy az utat kocsin mely esetekben teheti meg.

E véleményünket megerősíti azon tény, hogy az altiszt, vagy szolga bármi czimen is legyen berendelve az erdőgondnoksági irodába, megjelenése a védkerületét illető ügyeket érintő kihallgatással mindég össze lesz kötve.

D. L. F. 1. Szabadságidő nemcsak az altiszt és szolgaszemélyzetnek, de még a tisztviselőnek sem jár, hanem azt minden esetben kérni kell. Hogy az erdőgondnokság az altisztok és szolgáknak mennyi szabadságot engedélyezhet, azt a felettes erdőhivatala határozza meg s annál hosszabb szabadságot már a hivataltól kell kérelmezni. — 2. Miután a vezetéknévénél a megváltoztatására vonatkozó belügyminiszteri engedély 1906. évi május hó 14-ikén, tehát későbbben kelt, mint a mikor a fia született, ennél fogva a névváltoztatásra vonatkozó engedély az 1906. évi május hó 6-án született fiára nem vonatkozhatik s így az anyakönyvvezető helyesen járt el, a mikor a fiát még az Őn előbbi névén anyakönyvezte. A dolgon csak úgy segíthet, ha a körülmények feltárása mellett, folyamodik fiának a névváltoztatásáért.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1909. évi augusztus hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület péztárába:

Márkus Sándor 40 fill., Vinkovci főerdőhiv. 24 K., Somfai István hd. 2 K. 40 fill., Stark Dezső hd. 10 K., Sétaffy Gyula hd. 9 K. 14 fill., Dvorzszak Lajos hd. 8 K., Zemplén vm. 39 K. 80 fill., Puska István hd. 1 K. 20 fill., P. Szt.-mártoni adóhiv. hd. 4 K. 77 fill., Kassai adóhiv. 19 K. 88 fill., Bocrin Virgil hd. 10 K. 95 fill. Lányi István 1 K. 40 fill.

1 koronát fizettek: Novák János, Farkeszku Vincze, Bohuniczky Kálmán, Schreiber Lajos.

2 koronát fizettek: Fodor József, Beszeda János, Nagy Sándor, Boksay György, Briza Bohumil, Granzer Jenő, Kiss Imre, Kovács György, Elekes János, Virlics Vincze, Farkas Géza, Förster József, Salamon András, Boldizsár András, Furári Ferencz, Fábry János, Farkas Gábor, Holler Ferencz, Horváth János, Szilágyi Palkó János, Hajka János, Bakony József, Béky Albert, Gurzó Sofronius, Jantyk József, Moroczi-Jánossy Ottó, Csikóvics

Antal, Droppa József, Györffy Illés, Rutska Tivadar, Schofhauser János, Haizler Károly, Martha Mátyás, Méhes Ágoston, Papp János, Parma János, Czigu Miksa, Fasanek Pál, Hajdics János, Kalmár Tivadar, Lasztovicska Ferencz, Lokotár Miklós, Merreider István, Páthy Rudolf, Petrich István, Simonyi János, Tiszóczy József, Veszelka István, Zolnai János, Bözner István, Ganasz András, Sági Márton.

4 koronát fizettek: Fodermayer Rozsó, Farkas Elek, Klessittz János, Kovács Antal, Hagovszky József és Lakatos Béla, Nagybányai főerdőhiv.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Kitűnő bizonyítványokkal és közel 12 évi gyakorlattal bíró 31 éves családos erdőaltiszt, állást keres.

Fenti idő alatt az erdészetnél előforduló külső és belső teendők végzése mellett szakszerű vezetéssel több nagy kiterjedésű erdőbirtokot felmért, térképet, fatömegüket becsülte és szakszerű kitermelésre előkészítette. Címe a szerkesztőségnél.

34 éves, gör. kath. vallású, családtalan, szakvizsgázott erdőőr, 4 év óta városnál alkalmazva, beszél magyarul és oláhul, minden tekintetben megbízható: állást keres. Címe a szerkesztőségnél.

Három és fél évi gyakorlati szolgálattal bíró 27 éves, róm. kath., nőtlen fiatalember, erdőőrnek vagy vadőrnek ajánlkozik. Címe a szerkesztőségnél megtudható.

Sétaffy Gyula Kutti-i (Nyitramegye) Kenneléből ideális szép telivér **vizslakölykök**, valamint teljesen ferm **vizslák** olesón kaphatók. Idomításba is fogadok vizslákat.

(1. XII. 12.)

3274/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

Alulírott m. kir. főerdőhivatal kerületében egy I-ső osztályú és két II-od osztályú, illetve a kerületben alkalmazott II-od osztályú erdőaltisztnak kinevezése esetén, három II-od osztályú erdőaltiszt, továbbá, ha ezen három hely a kerületben levő I-ső osztályú erdőlegényekkel töltetik be, akkor három I-ső osztályú, — előléptetés esetén három II-od osztályú erdőlegényi állásra, itteni alkalmazottak kinevezése esetén három I-ső osztályú, esetleg három II-od osztályú segéderdőri állásra pályázat nyitattik.

Az I-ső osztályú altiszti állással 800 K évi fizetés és 200 K személyi pótlék, a II-od osztályú altiszti állással 600 K fizetés és 100 K személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített mellékközlmények, az erdőlegényi és segéderdőri állással 700 K, illetve 600 K szegődménydíj, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékközlmények vannak összekötte.

Az altiszti állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az állami erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezen felül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványokkal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg írt kérvényüket előjáró hatóságuk, esetleg az illetékes politikai hatóság útján folyó évi október hó 15-ig alulírott m. kir. főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Az erdőlegényi állásért pályázók nőtlenségi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Ungvár, 1909. évi augusztus hó 28-án.

(3.) *M. kir. főerdőhivatal.*

3995/1909. ügyszám.

Pályázat.

A tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében ujonnan rendszeresített egy I-ső osztályú altiszti (főerdőri), továbbá egy, — kinevezés esetén kettő másodosztályú altiszti (erdőri) és egy I-ső osztályú erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Az ezen állásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezen felül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítványokkal, valamint életkorukról és illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezűleg írt kérvényüket előjáró hatóságuk, eddig állami szolgálatban nem állók pedig az illetékes politikai hatóság útján, folyó évi október hó 15-ig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz nyujtsák be.

Tótsóvár, 1909. évi augusztus hó 28-án.

(4.) *M. kir. főerdőhivatal.*

3684/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

Alulírott m. kir. főerdőhivatal kerületében négy (4) I. oszt. erdészeti altiszti (főerdőri) és egy (1) II-od oszt. erdészeti altiszti (erdőri), vagy ha az I. oszt. altiszti állások a kerületben levő II-od oszt. altisztek által töltetnek be, öt (5) II-od oszt. erdészeti altiszti és egy II-od oszt. erdőlegényi, esetleg öt (5) I-ső osztályú és egy másodosztályú erdőlegényi előléptetés esetén hat (6) II-od oszt. m. kir. erdőlegényi vagy segéderdőri állásra pályázat nyitattik.

Az I-ső oszt. erdészeti altiszti állással 800 korona évi fizetés és 200 korona személyi pótlék, a II-od oszt. altiszti (erdőri) állással 600 korona évi fizetés és 100 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás, vagy ennek hiányában törvényszerű lak-

bér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített mellékkiltemények; az I-ső oszt. erdőlegényi és segéderdői állással 700 korona, a II-od osztályú erdőlegényi és segéderdői állással pedig 600 korona szegődménydíj, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékkiltemények vannak összekötve.

Az altiszti (főerdőori és erdőori) állásra pályázók az 1879. évi XXXI. törvénycikk 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezen felül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket, kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül pedig eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönbben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes birását igazoló, okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket előljáró hatóságai, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi okt. hó 16-ig alólírott m. kir. főerdőhivatalnál nyújtsák be.

Az erdőlegényi és segéderdői állásokért pályázók nőtlenégi állapotukat is kimutatni tartoznak.

Lippa, 1909. évi szeptember hó 2-án.

(5.) *M. kir. főerdőhivatal.*

369/1909. sz.

Pályázat.

A veszprémi római katolikus püspökség somogykara erdőhivatalánál egy segéderdői állás folyó évi október hó 1-től betöltendő. Évi fizetés 540 korona; évi lakbér 72 korona; egyenruha-átalány 60 korona; 12 ürmtr. dorong-tüzifa beszállítva, erdei kihágási jutalék és lődij, kirendelések esetén a megállapított napidíj. Egy évi próbaszolgálat; véglegesítés után a szabályok szerint nyugdíj. Megfelelő szolgálat után fizetésemelés és előléptetés.

Pályázhatnak egészséges római katolikus 24—28 éves nőtlen, erdőri szakiskolát végzett és szakvizsgázott magyar erdőörök. A sajátkezüleg írott s a kellő bizonyítványokkal felszerelt kérvények folyó évi szeptember hó végeig a fenti erdőhivatalhoz betérjesztendők.

Somogy-Karád, 1909. évi szeptember hó 3-án.

(6.) *Veszprémi püspökség erdőhivatala.*

626/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

Az alólírt m. kir. erdőhivatal Arad vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának idej 3284/K. E. B. számú határozata folytán, a lemondás következtében üresedésbe jött, ötvenként 50 koronával emelkedő, 700 (Hétszáz) korona évi javadalmazású és az állás elnyeréséről szóló értesítés vételétől számított 8 napon belől elfoglalandó erdőri állásra pályázatot hirdet.

Pályázók felhívtnak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában előírt minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat, életkorukat és az eddigi alkalmaztatásukat előtüntető

okmányokkal felszerelt, egykoronás bélyeggel ellátott, sajátkezüleg írt kérvényeiket a folyó évi október hó 1-ig ide nyújtsák be.

Az elkésett vagy kellően fel nem szerelt pályázati kérvények figyelmen kívül hagyatnak.

Azonos minősítéssel bíró pályázók közül az olálul jól beszélők előnyben részesülnek.

Arad, 1909. évi szeptember hó 2-án.

(7.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

4133/1909. sz.

Pályázati hirdetés.

Alulírott m. kir. erdőhivatal kerületében (1) egy I. osztályú, (2) kettő II. osztályú erdőaltiszti, előléptetés esetén (3) három II. osztályú erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

Az I. osztályú altiszti állással 800 korona évi fizetés és 200 korona személyi pótlék, a II. osztályú altiszti állással 600 korona fizetés és 100 korona személyi pótlék, mindkettőre nézve természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített illetmények; az erdőlegényi állással 600 korona szegődménybér, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékkiltemények vannak összekötve.

Az altiszti állásra pályázók az 1879. évi XXXI-ik t.-cikk 37. §-ában követelt szakvizsga letételét, az államerdészeti szolgálatba újonnan belépni kívánók ezen felül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönbben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket előljáró hatóságai, esetleg az illető járás politikai hatósága útján folyó évi október hó 20-áig alulírott erdőhivatalnál nyújtsák be.

Bustyaháza, 1909. évi szeptember hó 1-én.

(8.) *M. kir. erdőhivatal.*

3906/1909. sz.

Pályázat.

Alulírott m. kir. főerdőhivatal a kerületében megüresedett egy (1) II-od oszt. erdőaltiszti, egy (1) I-ső oszt. erdőlegényi, egy (1) I. oszt. és három (3) II-od oszt. segéderdői állásra pályázatot hirdet.

A II-od oszt. altiszti állással 600 kor. évi fizetés és 100 kor. személyi pótlék, természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és lakbérpótlék, valamint egyéb rendszeresített mellékkiltemények, az erdőlegényi és I-ső oszt. segéderdői állással 700 kor., a II-od oszt. segéderdői állással 600 kor. szegődménybér, utóbbiakkal természetbeni lakás, vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékkiltemények vannak összekötve.

Az altiszti állásra pályázók felhivatnak, hogy az erdőéri szakvizsga letételét, az állami szolgálatba ujonnan belépni kívánók ép és erős testalkatukat, különösen jó látó- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, továbbá életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat, nemkülönb a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való teljes bírását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényüket folyó évi október hó 10-ig alulírott főerdőhivatalnál nyujtsák be.

Liptóújvárott, 1909. szeptember hó 1-én.

(9.)

M. kir. főerdőhivatal.

2548. szám.

Pályázat.

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében a m. kir. földmivelésügyi minister úr ő nagyméltóságának 1909. évi augusztus hó 27-én kelt 74455 I/B-1. számú rendeletével engedélyezett altiszti létszámemelés folytán betöltendő egy elsőosztályú és egy másodosztályú altiszti, előléptetés esetén kettő másodosztályú altiszti, illetve egy esetleg kettő elsőosztályú erdőlegényi illetve, másodosztályú erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyittatik.

Az ezen állomásokra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettséget, az állami erdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, avagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről eddigi alkalmazásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezükkel írt kérvényeiket 1909. évi október hó 15-ig a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz nyujtsák be.

Nagybányán, 1909. évi szeptember hó 3-án.

(10.)

M. kir. főerdőhivatal.

Nagytapolcsányi járás főszolgabirája.

3998/1909. szám.

Pályázati hirdetmény.

Nyitra vármegyéjében Szolcsány állomáshelylyel a védkerületi erdőéri állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 600 korona bérfizetés, 120 korona útiatalány, 100 korona lakbér, 40 korona tűzifa-váltás, azaz összesen 860 korona évi javadalmazás van összekötve, mely a beosztott erdőbirtokosok által megfelelő előleges havi részletekben szolgáltatnak ki.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, a kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, esetleg a tót nyelvben is jártasak, ép erős testalkatúak, a mit hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni tartoznak, egyúttal pedig az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban előírt kellékeknek megfelelnek.

A kellően felszerelt és sajátkezüleg írt kérvények f. évi szeptember hó 17-ig a nyitrai m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyújtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett, valamint kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás betöltése hivatalos helyiségemben megtartandó választás útján fog történni s arra f. évi szept. hó 25. napjának délelőtti 9 óráját tűzöm ki.

A megválasztott erdőőr a választásnak jóváhagyása után tartozik állását elfoglalni.

Nagytapolcsány, 1909. évi augusztus hó 21-én.

(11.)

Tb. főszolgabíró.

Pályázat.

Bulesi uradalom Ohábai kerületében egy főerdőéri állás van üresedésben, pályázóktól a magyar és román nyelv bírása, jeles szakvizsga és több évi gyakorlat megkívánatik, bizonyítványmásolatok nem adatnak vissza, fizetés megegyezés útján. Folyamodók alólírotthoz nyujtsák be kérésüket legkésőbb szeptember 30-ig. Az állás f. évi október hó 1-én betöltendő, esetleg megegyezés után azonnal is elfoglalható.

Batta (Krassószörény megye) 1909 aug. 22-én.

(13.)

Virányi János, urad. erdész.

Pályázat.

Gróf Degenfeld Sándor ő méltósága erdőbirtokain egy erdőéri állás folyó évi október hó 1-én betöltendő. Bővebb fölvilágosítást ad Kleisl Gyula urad. főerdész. Hadad (Szilágy megye), a hova a pályázati kérvények is benyújtandók.

(14.)

Kerestetik

folyó évi október hó elsejére lehetőleg szakiskolát végzett, fiatal erdőőr, a ki németül is beszél. Javadalmazása évi 600 K készpénzfizetés, természetbeni lakás, 10 m³ tűzifa, 4 halom ágfa (a házhoz szállítva) és a szokásos lövőpénz. Két izben 60 K ötödéves korpótlék.

Bizonyítványokkal ellátott kérvények az urad. erdőhivatal címére Sárvarra (Vas m.) intézendők.

(15.)

Legjobb minőségű

kocsányos és kocsánytalan **tölgymakkot,**

kittinő csiraképességű

jegenyefenyőmagot,

tülevelű, lomblevelű és gyümölcsmagvakat,

erdősítési célokra több millió saját nevelésű

tülevelű és lomblevelű csemétét, díszfát, sorfát,

párosításhoz iskolázott gyümölcs-vadonczot,

vadetetésre csicsókát és vadgesztenyét szállít

FARAGÓ BÉLA es. és kir. udv. szállító **Zalaegerszeg.**

Árjegyzéket szívesen küldök. (2. IV. 2.)